

"From Chaos to Goodness - Rav Kook on the Different Ways to View Evil"

1. אורות הקודש ב, עמ' תפח – "שאיפות היאוש וההצלה"

א. ארבע שאיפות עומדות ברוח האדם, נשפעות מרוח העולם במחלקותיו. **האחת**, שאיפת הרע הגמורה, חפץ השלטתו בכל ערכי החיים והעולם. מזה יצאה התקופה האלילית, והיא פועלת בעומק זוהמתה גם עד כה בכל ענפיה, שהם הם סורי הגפן נכריה, בכל רשעה, מחלה, סכלות, וחורבן, בין הגלויים בניוולם, בין המכוסים במעטה היופי החיצוני, כבוד מדומה ומשטר ממשלת תבל.

ב. השאיפה **השניה** היא הכרת הרע ברשעתו, ומתוך כך הכרזת היאוש המוחלט של כל היש, ושאיפת ההצלה בכליון מוחלט, וכוונניות חיים למטרה זו.

ג. השאיפה **השלישית** היא יאוש למחצה, כלומר, להתיאש מהרשעה בעצמה, מהרע ושליטתו בעצמו, למסור בידו את החומר ואת העולם החברותי, הנגרר הרבה אחרי מראה עינים, ולהציל מתוך יאוש זה את הפנימיות של החיים, שזהו צד הטוב שלהם.

ד. השאיפה **הרביעית** היא העומדת להציל את הכל. מבלי להשאיר גם צרור, לחשוב מחשבות לבל ידח ממנו נדח, להציל את הגוף כמו הנשמה, את חיצוניות ההויה כמו פנימיותה, את הרע בעצמו כמו את הטוב, ולא עוד אלא להפך את הרע לטוב גמור, ולהעלות את העולם ומלואו בכל צדדיו ותכסיסיו, את העולם היחידי בכל ערכיו החומריים, ואת העולם החברותי בכל סדריו, להעמיד את הכל על בסיס הטוב.

ה. זאת היא שאיפת ישראל. המבוטאה במעמקי תורה, ביסוד האמונה, בהליכות החיים, בכל מלחמותיו, המעשיים והרוחניים, בכל תקותיו, למרבה המשרה ולשלום אין קץ על **כסא דוד** ועל ממלכתו, להכין אותה ולסעדה במשפט ובצדקה, קנאת ד' צבאות תעשה זאת. וקנאת ד' היא רוח החיה בגבורת ישראל, שלא להניח להרשעה האנושית ולא להרשעה העולמית אפילו כמלא נימא, והאלילים כליל יחלף, ונשגב ד' לבדו ביום ההוא, ישמחו **השמים** ותגל **הארץ** ויאמרו בגוים ד' **מלך**.

2. אורות הקודש ב, עמ' תנו - התגלות הטוב בהשקפת האחדות - ד

א. שתי השקפות עולם הן, ההשקפה **המאחדת**, וההשקפה **המפרדת**.
ב. ההשקפה המאחדת רואה את כל החזון של נמצאים מפורדים זה מזה רק בתור **טעות החוש**, ומיעוט ההארה, אבל אמתת המציאות היא רק אחדות גדולה, והנמצאים הרבים והשונים הם רק גילויים מיוחדים, אברים שונים, צבעים וגווני שונים של אותה החטיבה האחדותית. ובהשקפת האחדות מביטים על הכל, ואז ממילא מתמצא חשבון הטוב, כי הכל ביחד בודאי הוא טוב בתכלית הטוב, והוא עוד הרבה יותר טוב על ידי התגלות החלקים הרעים שלו, מאילו היה חסר אותם האברים או אותם דרכי הגילוי. וכל מה שאותה ההכרה האחדותית מתעמקת ומתעצמת, ככה מתגלה היא אמתתה בכל החידור התהומי שלה, ובממשלתה על החיים הולכות כל ההרגשות על פי צביונה, ונמצא שהכל מורגש ברגש של טוב, וטוב על טוב מתגבר, וחדוה על חדוה מתעלה, וחיים על חיים מתאדרים. וכל מה שההשקפה האחדותית מכה היא יותר את שרשיה בעומק, היא מביאה גם כן את הטוב המעשי בעולם, את החיים ואת השלום.

ג. ולעומתה של השקפה עליונה זו נמצאת ההשקפה **המפרדת**, הרואה את המציאות המופרדה בתור חזון אמת, והזרות של כל מצוי אל משנהו היא תופסת לאמתת ההכרה. החושים וכל ההשגות השטחיות עוזרים על ידיה, והחיים הולכים על פיה **ומתגשמים**, וכל מה שתוצאותיה מתגברות הולכת היא האפלה **והרשעה ומתגברת**.

ד. אין קץ לעומק המלחמה שבין אלו ההשקפות, החיצונה והפנימית, כל הארחות של העלילות שבעולם הולכות הן אל מקום אחד להוציא אל הפועל את השליטה של ההשקפה האחדותית בכל העולמים, ולשעבד את השקפת הפירוד אליה.

ה. אמונת האחדות האלהית היא הנשמה, הנושאת בקרבה את כל אוצר החיים, את כל הרכוש הפנימי, שאושר העולמים אצור בו.

3. **ראי"ה קוק, אורות, "למהלך האידאות בישראל" ב, עמ' קד - בראשית מטעו של העם הזה, אשר ידע לקרא בשם הרעיון האלהי הברור והטהור בעת השלטון הכביר של האליליות בטמאתה-פראותה, נתגלתה השאיפה להקים צבור אנושי גדול אשר "ישמר את דרך ד' לעשות צדקה ומשפט".**

4. אגרות הראיה א, אגרת שלב, עמ' שע

ושורש ישראל הוא קדוש וטוב מוכן לצדק ויושר, שהוא באמת דעת ד' בעולם. וזהו סוד "עני ורוכב על החמור" שאמרו בתק"ז שהוא דרא דעקבא דמשיחא, שהוא "טב מלגאו וביש מלבר", סוד "כלו הפך לבן - טהור", וחמור אע"פ שיש בו סמני טומאה יותר משאר בהמות טמאות, שמהן נמצאות שיש להן סמן-טהרה אחד, מ"מ יש בתוכיותו קדושה, שהרי הוא קדוש בבכורה, אלא שהיא גנוזה ומוסתרת מאד, וסופה להגלות ע"י העילוי של פדיון.

5. פסחים נ ע"א

אמר רבי אחא בר חנינא לא כעולם הזה העולם הבא, העולם הזה על בשורות טובות ואומר ברוך הטוב והמטיב ועל בשורות רעות ואומר ברוך דיין האמת, לעולם הבא כולו "הטוב והמטיב".

6. אורות, עמ' פו- אורו של משיח יבסס את הוודאות של הטוב הגמור שבהויה בכלל... אז תבוא ההכרה שטוב להודות לד' על הרעה כמו על הטובה, וגם ברוחניות....

7. הראי"ה קוק, אגרות הראיה א, סימן מד

ועם כל המרחב המתפשט והולך היא באה בבטחה אל אוצר החיים הפרטי של ישראל, ששם היא מוצאת כל, כל גרעיני הצמיחה לאושר ולחיים, עד שאינה צריכה להמית מאומה, היא מהפכת את הכל לאור, חשיבא לנהורא, ומרירו למתיקא, זאת התורה חתים רב מתיבתא בהיכלא דמשיחא (בהק' הזוהר). אבל אנכי רק מאמרים כתבתי, רק הערות קלות, דלות וקטנות, שיועילו רק להעיר לב חכמים אנשי סגולה, והתעוררות הלב תביא את פריה, היא צריכה להיות מתחלת בהכרזתה הכבירה דוקא בארץ ישראל. זאת היא משאת נפשי ותקותי. והטוב שבמטריאליזמוס ההיסטורי יעמוד בעצמו לימינו, כשנברר בבטחה איך שאי אפשר שתתקיים כשיטה קבועה, ישנה או מחודשת, עם כל ענפיה ושריגיה, כ"א צריכה היא זימור וניכוש, צירוף וזיכוך, והחלק הטוב שבה יהיה לעולם, ככל טוב, מתאים עם אורם של ישראל, עוזם ונצחם.

8. בראשית רבה כב, ז

"ויאמר קין אל הבל אחיו, ויהי בהיותם בשדה, ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו"
"ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה" – על מה היו מדיינים? אמרו: "בואו נחלוק את העולם". אחד נטל את הקרקעות ואחד נטל את המטלטלין. דין אמר: "ארעת דאת קאים עליה – ידידי" (זה אמר: הארץ אשר אתה עומד עליה שלי היא). ודין אמר: "מה דאת לביש – ידידי" (וזה אמר: מה שאתה לובש שלי הוא). דין אמר: "חלוץ!" דין אמר: "פרח!" מתוך כך "ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו".

ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי אמר: שניהם נטלו את הקרקעות, ושניהם נטלו את המטלטלין. ועל מה היו מדיינים? אלא זה אמר: "בתחומי בית המקדש ייבנה". וזה אמר: "בתחומי בית המקדש ייבנה", שנאמר "ויהי בהיותם בשדה" ואין "שדה" אלא בית המקדש, דכתיב (מכה ג') "ציון שדה תיחרש". ומתוך כך "ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו".

יהודה בר' אמי אמר: על חוה הראשונה היו מדיינים... א"ר הונא: תאומה יתירה נולדה עם הבל, זה אמר אני נוטלה שאני בכור, וזה אמר אני נוטלה שנולדה עמי. ומתוך כך "ויקם קין".

9. רמב"ם, מורה נבוכים, ג, יב

המין הראשון מן הרעות, מה שיארע לאדם מצד טבע ההויה וההפסד, כלומר מחמת שהוא בעל חומר, כי משום כך נפגעים מקצת בני אדם במומים וחסרונות מלידה, או שיארעו מחמת שנים הנעשים ביסודות כקלקול האויר או הברקים ושקיעת האדמה....

והמין השני מן הרעות הוא מה שיארע לבני אדם זה מזה בהשתלטם זה על זה. והרעות הללו יותר מרעות המין הראשון, וגורמי זה רבות וידועות, והם הם ממנו....

והמין השלישי מן הרעות הוא מה שיארע לאדם ממנו מפעולתו הוא עצמו, וזה הוא המצוי הרבה, והרעות האלה יותר מרעות המין השני בהרבה, ומרעות המין הזה צועקים כל בני אדם, וזהו אשר לא תמצא מי שאינו חוטא בו על עצמו כי אם מעטים, וזהו אשר ראוי לגנות עליו את הנפגע באמת, ולומר לו כמו שנאמר "מידכם היתה זאת לכם" (מלאכי א, ט)... כי האדם הוא אשר ממציא את המין הזה מן הרע... ומין זה נספח הוא לכל המגרעות, כלומר לגרונות באכילה ובשתיה ובתשמיש, והעסק בהם בהפרזת כמות, או באי-סדר, או בהפסד איכות המזון, ויהיה זה סיבה לכל התחלואים והנפגעים הגופניים והנפשיים.